

Lausunto

YKN-työllisyysalueen lausunto koskien pyyntöä VN/9365/2025

Yleistä lausuttavaa esityksestä

Ylivieska, Kalajoki, Nivala -työllisyysalue kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esitykseen eduskunnalle työttömyysturvalain 2 a luvun 9 ja 10 § muuttamisesta. Esityksen tavoitteena on yksinkertaistaa ja selkeyttää työttömyysturvaseuraamuksia sekä vahvistaa työnhakijoiden aktiivisuutta työhaussa sekä palveluihin osallistumisessa. Ehdotuksessa työnhakija menettäisi jo ensimmäisen moitittavan menettelyn seurauksena oikeutensa työttömyysetuuteen seitsemän päivän ajaksi ja toisen moitittavan menettelyn seuraamuksena asetettaisiin kuuden viikon työssäoloehto.

Kannatamme työttömyysturvaseuraamusprosessin yksinkertaistamista, työssäoloehdon lyhentämistä 12 viikosta 6 viikkoon sekä työnhakijoiden oman vastuun korostamista työllisyyspalveluissa. Mutta haluamme alleviivata, että samalla esitys on armoton työnhakijoita kohtaan, eikä esityksen mukainen seuraamusprosessi tunnista tahattomuutta ja inhimillistä näkökulmaa. Varsinkin jo valmiiksi heikommassa työmarkkinatilanteessa olevat joutuvat herkästi taloudelliseen ahdinkoon ja nuorilla kokemattomuus asioinnista viranomaisen kanssa voi johtaa sanktioihin. Joustamaton ja kireä seuraamusprosessi kasvattaa myös asiantuntijoiden vastuuta ohjaustilanteessa ja saattaa nostaa jännitteitä asiakaspalvelutilanteissa. Työllisyysalueemme tavoite on kohdata jokainen työnhakija yksilöllisesti ja tarjota hänelle mahdollisuus tarpeenmukaiseen palveluun. Palveluista ei saa muodostua työssäolovelvoitteen purkamiseen tarkoitettua kokonaisuutta.

Lausuttavaa säädösehdotuksesta ja sen perusteluista

Kannatamme työssäolovelvoitteen lyhentämistä kuuteen viikkoon nykyisestä 12 viikosta. Samoin tuemme kaikkia toimenpiteitä, joilla työllisyysalueiden viranomaistyötä voidaan yksinkertaistaa ja resursseja vapauttaa työllisyysalueen tavoitteiden mukaisiin tehtäviin. Emme kuitenkaan näe pidä inhimillisenä ja joustavana, että ensimmäinen moitittava menettely johtaa korvauksettomaan määräaikaan. Tilanteessa korostuu inhimillisen virheen mahdollisuus, asiakkaan alentuneen toimintakyvyn aiheuttama virhe, tiedottamisen vastuu ja kriittisyys työvoimapalveluja kohtaan.

Lausuttavaa vaikutusarvioista

Esityksen mukaiset taloudelliset vaikutukset olisivat mielestämme suhteellisen pienet. Yksittäisen kunnan näkökulmasta taloudellisia vaikutuksia olisi työnhakijoiden hakeutuminen avoimille työmarkkinoille nopeammin. Toisaalta tässä talouden tilanteessa kaikille ei ole työpaikkoja, ja tämä lisää painetta kunnille järjestää palveluja työssäolovelvoitteen purkamiseen tarkoituksen mukaisten palvelujen sijaan. Esityksessä esiin nostettu niin sanottu uhkavaikutus lisää tunnetusti työnhakijoiden aktiivisuutta ja palveluihin osallistumista, mutta uhkavaikutus ei ota huomioon inhimillistä näkökulmaa ja lisää vastuuta seuraamuksien tiedottamisen osalta entisestään.